

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtek.

List velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr. za četrt leta 80 kr. — Naročnina se pošilja opravištvu. — Ustanovniki in deležniki tiskovnih društev dobivajo list brez posebne naročnine.

Posamezne liste prodava knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokopisi se ne vračajo, neplačani listi ne sprejemajo. — Za oznanila se plačuje od navadne vrstice, če se natisne enkrat, 8 kr., dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr., in vsakokrat za kolec 30 kr.

Vabilo k občnemu zboru kat. tiskovnega društva.

Kat. tisk. društvo v Mariboru obhaja 13. maja ob 10. uri predpoldne v vrtu dvorani gostilnice „zur Stadt Wien“ v graškem predmestju svoj letni občni zbor, k kateremu se s tem vsi družbeniki vljudno povabijo.

Dnevni red, v odborovi seji 22. t. m. določen, bode naslednji:

1. Predsednik pozdravi društvo.
2. Tajnik poroča o društv. delovanju v 2. društvenem letu; — o številu raznovrstnih društvenih udov in o številu naročnikov „Slovensk. Gospodarja“.

3. Denarničar poroča o dohodkih in potroških tisk. društva in „Slov. Gospodarja“.

4. Volitev novega odbora in 3 pregledovalcev letnega računa. — Med škrutinovanjem začne se razprava o raznih predlogih in sicer:

5. O spremembi §. 4 društv. pravil, da se namreč opusti vrsta „ustanovnikov“ in „podpornikov“ in se ohrani le ena vrsta in sicer sedanjih „deležnikov“, tako da bi se §. 4 kratko glasil: „Vsak društvenik plača na leto 5 gold.“ V soglasju s to spremembo bi se dostojno spremenila tudi §§. 5 in 6.

6. Razprava o Hermanovem predlogu za stran 3kratne izdaje „Slov. Gospodarja“ na mesec, — s tem v zvezi o znižanju njegove letne cene na 2 gld., in o njegovem preseljenju v Gradec, pa s tem pogojem, da ostane tisk. društvo tudi zanaprej lastnik tega lista.

Opomba. 3. predlog zastran vredništva je g. Herman v odborovi seji sicer nazaj vzel, vendar želi pri občnem zboru razložiti vzroke, ki so ga k temu predlogu napotili. Zastran njegovih prvih 2 predlogov ste bili v odboru 2 stranki: večina ga je podpirala — manjšina spodbijala.

7. Poljubni predlogi in nasveti društvenikov.
8. Predsednik naznani izid volitve in sklene zborovanje.

V Mariboru, 22. aprila 1873.

Odbor kat. tisk. društva.

Kratek kapitel o domoljubju.

„Gotovo je, da mora vsakemu krepostnemu človeku za Božjo častjo blagor domovine najbolj na srcu biti.“
Leibnitz.

Ko je Bismark predlanskim od strašburškega škofa — v imenu cesarja Vilhelma — zahteval, da naj v slavo zedinjenja Alzacije in Lotaringe z Nemčijo po cerkvah „Te Deum“ zapeti ukaže, odgovori škof knezu: „Recite svojemu gospodu, da se navadno vsaj leta dni črno oblečeno hodi, če komur mati umrje.“ —

Ko se je meseca marcija 1872 ministerstvu Auerspergovemu poljubilo razpustiti česki deželni zbor ter so Čehi v kratkem času enega leta tretjokrat primorani bili križ novih volitev ná se vzeti, je vlada pod deželnim predsednikom baronom Kollerjem vse žile bila napela, da v velikem posestvu ustavakom do zmage pomore. Kako da se je delalo, naj pojasni eden zmed sto enacih izsledov. Bilježnik dr. Rilke pride k českemu domoljubu, baronu Ehrenbergu, ter mu ponudi za posestvo Navarov, vknjiženo v deželno knjigo, 330.000 gld., pristavši, da, če drugače ni, še 10.000 gld. primakne, da le z grajšino 1 glas pridobi. Baron Ehrenberg pa odgovori: „Dasi mi grajšina letos čisto nič dobička dala ni, vam je vendar — še za milijon ne prodam, kajti mi je domovina dražja od vsakega denarja!“

„Kadar je lastina vničena, je tudi domoljubje pri koncu“ — rekel je pred nekoliko leti španski poslanec v drž. zboru. Kaj pa spada v lastino? Najsvetejša stvar, katero imamo, je sv. vera, katoliška cerkev, ki jo shranjuje in brez vse znote rodovom oznanja; so narodne in starodavne deželne pravice, je slednjič naše premoženje, ob katerim sebe in svoje preživiti moramo. Ako se ena ali druga teh, za vsacega človeka bistvenih reči, vniči ali vsaj pokvari, peša domoljubje in bedasto bi bilo pričakovati, da bode napadeni do napadnika ljubezen, sočutje imel. V tem oziru je pravo zadel Suzelka, ko piše. „Zastonj se skuša v Avstriji vzbuditi občeno politično domoljubje proti naravnemu, v narodnej krvi kipečemu domoljubju. Najprej se mora ta, od Boga samega narodom v srce zasajena želja potolažiti, potem še le smete pričakovati, da se bo pol. občeno domoljubje rodilo.“ (Reform IX. tečaj, št. 38.) Tako se glasé najveljavniših mož besede o domoljubju. Kdo je tedaj pravi domoljub? Oni, ki spoštuje v besedi in dejanji vse, kar narod svoje imenuje. Zatorej si pravega, stanovitnega domoljubja brez vere misliti ne moremo, ktera namreč dela prave značaje, t. j. ljudi, ki delajo za narod in domovino brez — sebičnosti. Iz vere namreč izvira ona ljubezen in zvestoba, ki ne odjenja od tega, kar je v duševnem in gmotnem oziru bližnjemu — toraj pred vsem domovini in rojakom potreba. Nasproti se pa iz brezverstva — sebičnost rodi, a ona je strup, ki okuži vse človeško dejanje. Sebičnež ne stori nič brez zasebnih koristi; torej se skrbno ogiblje vsega, kar bi njegovim koristim na kvar bilo.

Tu imate ključ do uganke, zakaj da imamo Slovenci tako malo — pravih, resničnih domoljubov.

Cerkvene zadeve.

Zgodovina lavantinske škofije.

Bralce „Slov. Gospodarja“, kojim smo popisali v nekoliko sestavkih zgodovino naše lavantinske vladikovine, bode menda zanimivalo soznaniti se tudi z zgodovino posameznih župnij domače vladikovine. Začnimo, kakor se spodobi, s popisom

1. Stolne in mestne župnije sv. Janeza Krst. v Mariboru.

Ta župnija, edna najstarejših v doljnem Štírkem, je nekdanj obsegala gore, bregove in doline med Dravoj in Pesnicoj in sicer: za Dravoj od Čermanice*) do Vumpaha pod vurberškim gradom,

*) Čermanica, leta 1201 „Vodemounde“ imenovana, je potok, ki se nekoliko nižje od cerkve sv. Ožbalda v Dravo izliva. Izvira blizu Kople in teče po grabi med Remšnikom in Burmotom. Gora Burmot se imenuje v Falskem urbarju leta 1638 „Wuedmat“, to je: Vudmat. Gotovo je tudi ime Vodemounde povzeto iz besede Wued-

za Pesnicoj pa od pesniškega izvirkarja do Hraštovca (Gutenbaag).

Ni se čuditi, da so na toliko obširnem svetu že pred več stoletji poleg stare mestne župnije postavili 3 podžupnije ali vikarije, naime: 1 v Selnici, 2 v Kamnici**) in 3. pri sv. Petru za Dravoj. Te podžupnije so odvisne bile od mariborskega župnika ter od njega dobivale svoje dušne pastirje. Stara mariborska župnija je za tem med Dravoj in Pesnicoj segala le še od kokarskega potoka in vinarskega grabna (Gangersbach — Wienergraben) do Melječnika. Še bolj se je pa skrčila l. 1786, ko so postavili slovensko župnijo pri Materi Božji v graškem predmestju. Ostalo ji je za tem še notranje mesto. Še le leta 1860 so ji zopet vdružili koroško predmestje s planjavoj do kokarskega potoka in vorderberške gorice.

Mariborska župnija ob levem dravskem bregu se je od starodavnih časov štela k solnograški nadškofiji in do 16. stoletja je bil solnograški nadškof kolator (podelitelj) te župnije. Mnogo se je pa spremenilo v teh razmerah mariborske župnije v začetku 16. veka.

Leta 1505 je bil Janez Schoertel, tadašnji župnik mariborski, v zadregi zavoljo neke pravde, koju je z mariborčani imel. Ravno takrat potovaje na Italijansko pride v Maribor Matijaž Lang, plemič Wellenburški, cesarjev kancelar in administrator (oskrbnik) krške škofije. Ž njim sklene župnik Schoertel v svoji zadregi pogodbo, vsled katere sta Schoertel in pa Janez Obernauer, župnik pri sv. Andražu v Meiseldingu na Koroškem, župniji zamenjala, Obernauer je pa potem mariborsko mestno župnijo z njenimi vikarijami krškemu škofu v last prepustil. Vse to je potrdil papež Julij II. 3. dne februarja 1506. Od te dobe bila je mariborska župnija s svojimi vikarijami krškemu škofu podrejena. Krški škofi so duhovnijam dušne pastirje dajali, pa so tudi nekoliko dohodkov marib. župnije in njenih vikarij za se prejemali. Začeli so potem mariborski okraj krške škofiji prištevati, čemur so se pa solnograški nadškofi ustavljali. Pravda, ki se je iz tega izcimala, se je še le leta 1794 končala in poravnala. Slednjič so pa krški škof leta 1859 o priliki, ko se je sedež lavantinskega knezoškofa iz Koroškega prestavil v Maribor, vse svoje pravice do Mariborske župnije in njenih vikarij lavantinskemu knezoškofu po zamembi prepustili, tako da so zdaj domači knezoškof patron mariborske, selniške, kamniške in šentpeterske župnije ter dotične podelitne dohodke od župnij prejemajo.

madt. Še dva Vudmata imamo na Slovenskem: enega za Savinjoj pod laškim trgov, drugega pa za Ljubljancej poleg Ljubljane. Kaj pa pomenja beseda Vudmat? (Naj to razložijo Slovencem tisti, kateri korenine poberajo. Vredn.)

**) Kamnca (Gams), ne pa Kanca ali Kance, kajti se že 1145 „Caminitz“ piše. Pis.

Gospodarske stvari.

O vinstvu,

ali kako se vino v kleti oskrbuje.

(Spisal Franjo Jančar.)

O dolivanju vina.

Nekteri vinski gospodarji še dan današnji trdijo: vino se mora o vročinskih časih, kakor so meseci juni, juli, avgust, vsak mesec enkrat — z vodo — dolivati, — češ, to mu veliko koristi! A voda vendar še v črevlji dobro ne stori, tim manj pa v vinu. Kdor hoče vodo k vinu priliti, si bo že vedel sam pomagati; ni je torej treba vinskemu pridelalcu in prodajalcu priliti in vina krstiti. Vino se naj vselej z enakim vinom doliva, to je: katero se je tistega leta pridelalo; to najbolj ohranja enakost in vrednost vina. Če pa to ni mogoče, se zamore tudi z drugim vinom dolivati. Vsekako pa se naj sledeče pomisli: Z boljšim vinom slabše dolivati je kvar na dobrem, s katerim se na taki način ne more zboljšati slabše vino, ker je dobrega premalo. Ako pa se slabo vino z dobrim zmeša, to je: pol slabega, pol pa dobrega vina vkup stoči; bo kvar še večji, ker je po takem slabše vino le za pol boljše, a boljšega je za pol manje, katero bi se samo veliko dražje prodalo; najboljše je tedaj vino pustiti od vsakega leta, kakoršno je prirastlo. Le za domačo potrebo se zamore v malem mešanje skušati. Še manj pa velja, če bi se s slabim vinom boljše dolivalo, ker se s tem veliko prej oslabi dobro vino, nego se nasproti z dobrim vinom slabše zboljša. Vlij, na primer pol kupice kisa (jesiha) v pint (bokal) vina; brž boš okusil slabše vino. Ako pa pol kupice vina v bokal kisa vliješ, malo ali nič ne presodiš premembe.

V sili jemlji rajše z veharjem iz tistega soda vino, ktereга misliš za se obdržati, in ga ob svojem času na pipo djati, in dolivaj drugo vino ž njim; ta sod pa s slabšim vinom dopolnuj, kakor je morde na pipi.

Zakaj se mora vino dolivati?

Mošt, ko je zavrel, se takrat najbolj vsede; potem pa več ali manj, kakor še vre, in se torej dolivati mora. Vino tudi skozi doge, dna, čepe na dnu in pilikah izhlapuje, in sicer skozi tenke luknjice, ki so v lesu; nasproti pa ravno skozi te luknjice tudi ozračje k vinu prihaja, katero ga zgane, včasih celo droži vzdigne, če je vino v slabi klečanjki. S tem tudi precej vina mine. Zato so pobarvani ali s firnižem namazani sodi boljše od surovih, čepi pa iz trdega lesa, z oljem napojeni ali inace že navlečeni. — Vinski sod ima tudi nekoliko praznega prostora, v katerem se zrak razprostira, ki vinu kislino daje, včasih se celo plesnjina okoli pilike na dogi, kan ali bersa pa

vsekako na površju vina napravi, ako se vino del časa ne polni in doliva; posebno o poletnem času so te prikazni navadne, in če je vino slabo, ga ni drugače obvarovati, nego s pridnim snajženjem in dolivanjem. Zato se tudi po leti več doliva potrebuje. Močno, ognjeno vino si samo opomore, ker s svojim duhom uni prazni prostor pod piliko napolnuje, in se torej ubrani takim napakam, česar se vsak lahko prepriča.

Kako se kan pri dolivanju odpravi?

Ako so sodi vedno polni in trdno zabiti, se vsaki nesnagi, torej tudi kanu v okom pride. Polni sodi pa bodo, če se skrbno dolivajo, kar posebno o vročem času ni zanemariti. Za dolivanje potrebuje se plehasti lij ali trahtar in ročka, v katero se vino natoči, ki je na pipi ni; zadosti dobro za doliv ali polnež; inace se mora boljše vino z veharjem potegniti iz soda, ki bo kratkem na pipo pride, in ž njim dobro vino dolije, kar nam je znano. Ko se kanasto vino doliva, se lijina cev skozi piliko in kan v vino spusti; ako bi se cev nad kanom držala, in z ročke vino dolivalo, bi se kan globoje zagnal in z vinom pomešal; tako pa se z vinom vred vzdiguje do površja pilike. Sedaj se lij iz pilike vzame in kan na površju pilike odpihne; potem se sopet nekaj vina dolije in kan odpihuje ali s prstom odpravlja; tudi se zamore s kolenom dno pritisniti, kar nagloma vino nad piliko vzdigne in brž kan odstrani. To se tako dolgo ponavlja, dokler je kaj kana v vinu.

Kedar pa ni le vino kanasto, temuč je tudi pod piliko doga plesnjiva, takrat se vzame ščetica s zakrivljenim ročnikom, ktera se poprej v čisti vodi izplahne, potem pa porine skozi piliko v sod, se nekoliko zasukne in pod piliko po dogi obrača, potem iz pilike potegne, sopet izplahne; če treba, se to večkrat ponovi. Tako se plesnjina in kan na dogi podrsa. Sedaj se doliva in odpravlja vsa nesnaga na isti način, kakor poprej prosti kan. Pri tem opravi ni drugače, kakor da precej vina v zgubo gre.

Kdor kanasto vino pretaka, naj takrat, ko je že vino na počepju ali na najgi, in se je nadjati površnega kana, nad škač snažno laneno ruto razgrne in pod pipo postavi; tako bo čisto vino skozi ruto v škač teklo do zadnjega, kan pa na ruti ostane. S kanastim vinom se nobeno drugo dolivati ne sme.

O govedarstvu.

(Poduk v ljutomerski kmetijski šoli.)

Ako bi breja krava pila tako vodo, v kateri je precej železa raztopljenega, tudi mora izvreči. Baš tako škoduje takej kravi vsaka polaga ali pijača, katera goni od nje govno (blato), n. pr. mlada otava, sol, ako bi je bilo preobilo, voda, v kojoj je mijlo razpuščeno, kajti v mijlu je tudi

pepelik = sol. Pa tudi sprideno, plesnjevo seno in gnojnična pijača uzročuje, da krava izvrže. Ako stoji krava tako, da zadnji konec njenega života preveč nazaj visi, gotovo je tudi v nevarnosti v tem oziru. Zanikernim gospodarjem se pač ni treba bati tega, ker ne izpodkidavajo toliko izpod zadnjih nog, da bi bil prednji konec više od zadnjega! Breja krava naj stoji zato vodoravno, t. j. da ne bode zadnji konec ni više ni nižje nego prednji. Ako pa izvrže krava, boljše treba skrbeti za njo nego sicer, kajti nepravilen porod uzročuje večje bolečine nego pravičen. Tako kravo je najbolje odpraviti, ker silno rada tudi v bodočnosti izvrže. — Ako krava 6 ali 8 tednov pred porodom ne prisuši popolnoma, puščajo jej počasi mleko tako, da je kmalu popolnoma brez mleka. Zato dobodeš od nje lepše tēle.

Često hoče pridušajē se prodajalec oslepariti kupca rekoč: da je njegova krava ali pa telica breja, pa vendar ni. Da te pa ne opehari tako na celem, deni dlan na desno stran kravjega vampa; ako je krava breja, čutil bodeš tele precej po polpetem meseci brejosti.

Ker porod kravo jako oslabi, treba jej dati take hrane, koja jo more okrepčati in se lahko prebavi. Najboljša za to bi bila mlačna otrobna čorba z mehкими fizičnimi stročinami. — Da bode boljše molzla, dajaj jej nekoliko časa po porodu: lanenega semena, pšeničnih otrobov, ječmenove moke, zlahne detelje „esparzete“, zlahnih trav sena, oljnatih kravajcev, bredovke (kolerabe), tropin itd.

Kolikor časa da nosi krava, sem uže pisal prej; naznanjam naj le še to, da porod znani: udrť vamp, naraslo vime in udrť strani na križi. Pravilno prihaja na svet tele z glavo naprej, pod katero ste sprednji nožici vštric razprostrēni.

Dopisi.

Iz ptujske okolice, 28. aprila 1873. — Prihodnji mesec ima ptujski okraj volitev za okr. zastop; okolščine so take, da zamore narodna stranka zmagati, če so volilec zložni. Treba toraj nemudoma se povsodi pogovoriti, da pridejo volilci 12. maja že popolnoma pripravljene na volišče. Če bodo še le v Ptujju iskali kandidatov, in si dali od mestjanov vrvati listke, ne more volitev srečna biti.

Da vsak izvé, kako da je okrajni zastop so-stavljen, ga tu bralecem podamo:

1. Voli se v štirih razredih: mesto Ptuj in trg Gora 10 zastopnikov, namreč Ptuj 8, in Gora 2. Dosedaj so na Gori zmirom dobro volili, tako se tudi za naprej smemo zanašati na 2 zastopnika kot vrla Slovenca.

2. Kupci in obrtniki v Ptujju volijo tudi 10 zastopnikov, tu se ne smemo na njenega zanašati.

3. Kmečke občine volijo 10 zastopnikov;

tu je pred vsem drugim treba sloge, ker se bo najbolj med kmeti agitovale. Več domoljubov je pozvedovalo v ptujski okolici takih možev, kateri se zamorejo kmečkim občinam kot zanesljivi zastopniki nasvetovati. Na koncu tega dopisa najdete njih imena, volite jih enoglasno, vsi so vzeti izmed vas, so kmeti kakor vi, in poznajo vaše potrebe.

4. Veliko posestvo voli 10 zastopnikov, in ker je tu večina kmetov, — med kakimi 50 volilec blizo 30 narodnjakov, — tedaj je tudi v tem razredu zmaga, bi rekel, skoro gotova.

Če se tedaj voli za kmečke občine 10 vrlih Slovencev, za veliko posestvo 10 narodnjakov in pristopita tem 2 zastopnika iz trga Gore, je v ptujskem okrajnem zastopu 22 glasov od 40, tedaj narodna večina gotova.

Za kmečke občine se nasvetujejo sledeči zastopniki:

Muršec Jož, posestnik v Podvincih,
Majerič Pavel, posestnik na Dornovi,
Suhač Janez, posestnik pri sv. Lovrencu v sl. G.
Zagoršak Martin, posestnik v Slomih,
Reisinger Jožef, posestnik na Grajeni,
Merkuš Šimon, posestnik v Drazlincih,
Leskovar Anton na Bregi,
Medved Martin, posestnik v Cirkovcib,
Žiher Juri, posestnik na Slatini,
Zakelšek Andrej, posestnik v Sedlašeku.

Zapišite si tedaj te imena na tenko na svoj listič že doma, da ne bote še le v Ptujju iskali imēn, katerih v tako velikem okraju itak ne poznate, in vam jih vaši protivniki vrinejo.

Za veliko posestvo dobi vsak volilec nasvetovane zastopnike osebno v roke. —

Iz Ptujja, 15. apr. (Liberalno junaštvo.) (Konec.) Premišljeva je pa stvar bolj mirno, smo prišli do tega, da g. komisar svojemu nalogu kos ni bil. Brž ko ne imel je povelje, zabraniti govor o politiških rečeh, posebno če bi se tega predmeta lotil g. Herman. V svojej uradni gorečnosti se je pa g. komisar prenaglil. Moral bi bil namreč po postavnih določbah po g. prvomestniku govornika posvariti ali mu besedo vzeti pustiti, če je kaj imel ugovarjati, namesto tega je pa naravnoč — društvo razpustil! — Ker je g. komisar rekel, da svoje besede preklicati ne more, so bili nazoči Slovenci sicer togotni, a kot pametni možje ostali so mirni, brzdaje svojo nevoljo in se razšli brez vsega nereda. Ta prigodek je premnogim oči odprl in slovensko ljudstvo začēnja spoznavati, ka vlada ne meri povsod enakim merilom.

Vam pa, blagi g. Herman! bodi prisrēna hvala, da ste se dalječ k nam bili potrudili ter naše društvo počastili! Niste sicer mogli povedati vsega, kar Vam je na srcu bilo; ali prav to, kar ste bili primorani zamolčati, še glasneje govori, ter nam spričuje, kako da blago Vaše srce za

nas, stiskane Slovence bije. Bog živi našega poslanca!

Iz Ljubljane, 28. aprila. Potrjenje volilne reforme je vzbudilo pri nas jako živo gibanje. Že se je ustanovil centralni volilni odbor za vse slovenske pokrajine, kteremu pripada posebna naloga, da vodi volilno gibanje povsod, kjer so Slovenci v boju z nemškutarji in vladnimi privrženci. Da bo ta volilni odbor v vsem kos svoji nalogi, treba, kakor je že „Slov. Gosp.“ zadnjič pozvonil, da so v njem zastopani možje političnega imena in občnega spoštovanja, tedaj ne sme biti enostransk, sestavljen le iz ene stranke. Imena gg. dr. Bleiweisa, dr. Coste in nekterih drugih, spadajočih k večini deželnega zbora, tehtajo pri nas in po vsej Sloveniji toliko, da bi brez njih osredni odbor brez vsega političnega pomena bil. Gledé na to je bilo modro, da se pri prvem shodu rodoljubov nič sklenilo ni zastran kandidatov, dokler veljavni možje svoje misli ne izrečejo. Povabljeni iz kmetov so še posebno poudarjali potrebo vzajemnega delovanja pri volitvah; toraj morajo odbori kakor kandidati takošni biti, da bodo tudi duhovščina mirne vesti sodelovati mogla.

Po poročilih iz dežele se smemo nadejati zmage v 6 volilnih okrajih; dvomljiv je Kočevski kraj, in tudi v Novem mestu bodo Črnomelci in Metličani hud boj zoper Krščane, Kostanjevec in Višnjogorce imeli. V teh krajih se že prikazuje znameniti novomeški sodnijski svetnik dr. Leitmayer, ter lovi z medeno besedo in sladkim jezikom volilce na limance, kar bi mu utegnulo spodleteti.

Še celó Ljubljansko mesto ni zgubljeno za nas, dasi narodni naši nasprotniki z velikim ponosom to trdijo; kajti ako premislimo, da so pri zadnjih volitvah nemškutarji komaj in to z mnogimi neveljavnimi glasovi ostali v večini zoper narodnjake, je njih položaj zdaj, ko voli tudi kupčijska zbornica z mestom vred, jako kritičen, na vsak način slabši, in 24 glasov kupčijske zbornice bi utegnulo odločivno biti za narodnjake. Gotova za nemškutarje sta pri nas le poslanca iz velikega posestva, kjer zdaj za narodnjake ni še ugodnih tal. Toraj le pogum! Vzajemno, nepristransko delovanje, ne moteno po osebnih strastih, mora nas pripeljati do srečnega cilja, posebno ker je naša stvar pred Bogom in svetom pravična.

Naši nasprotniki niso tako veseli volilne reforme, kakor so to kazali pri znanem „banketu“ v kazini. Ohladil je njihovo navdušenost mrzli veter iz dežele, od koder jim pošiljajo zastopniki jako malo tolažljiva sporočila. Ustanovili so namreč pododbore, kterih členi so pa v nekterih krajih edini zastopniki nemčurske ideje in verni ustavoverci. Ako se jim o pravem času z izdatno denarno podporo iz skrivnih zakladov prav krepko pod rame ne seže, bo njihova blamaža sijajna, znamenita za vek liberalstva.

Kar se tiče novega škofa, se tukaj v merodajnih krogih še nič ne vé zarad osebe. Imenovan je, to je gotovo, a kdo, to je še sedaj nemu škofu neznan.

Iz Radgone, 29. april. Slovincem celega tega kraja bodi na znanje, da si je pridobila banka „Slovenija“ v gornji Radgoni zanesljivega zastopnika, gosp. **Martina Drogenika**, ki staneje nasproti prejšnji Lukovnjakovi gostilnici. Slovenski gospodarji, prestopite iz predragega graškega zavarovalnega društva, od kterega imajo le Nemei dobiček, k domačemu društvu; dajte si pri njem zavarovati svoje hiše in druga poslopja. Slišimo sicer, da je zagrizen Nemeč Radgončan, kteri je zastopnik graškega društva, raztrgal nekemu kmetu polico banke „Slovenije“ in plašil z raznim zaganjem; toda kdo bi na take babje čenčarije kaj porajtal? Saj veste, kam merijo ljudje, ki grabijo od posojenih denarjev po 25 odstotkov in še več na leto!

Še nekaj. Radgonska hranilnica noče slovenskih dopisov nikakor sprejemati, in, kakor se čuje, je njeni vodja nedavno prevzetno besedo izustil, da hoče, če to Slovincem ni po godu, jim vse denarje odpovedati! Glejte jih, radgonske bahče! dobiček masten imajo od nas, kajti hranilnica jim na leto daje čistega dohodka blizo 15.000 gld., pa bi nam še radi ugajali! Saj ste že slišali mnogokrat: napravite si svojo hranilnico ali založnico. Ali, če vam samim to ni mogoče, združite se v tem z ljutomerskim okrajem, kteri že ima svojo slovensko dobro založnico! Ne bodite kot „voleki božji“, da bi se zbalí vsakega mestnega škrica, kakor deca strgarja. Postavite se pošteno na svoje noge, in oni, kteri v mestih ob vaših žuljih živijo, bodo vas začeli boljše v časti imeti.

Sv. Lenart, v Slov. gor. 26. apr. Danes se je vršila od strani kmečkih občin volitev za okrajni zastop. — Da bodo naši tržani znane ustavake kričače izvolili, o tem smo bili prepričani. A mislili smo, da bo za boljše gospodarstvo vnetá stranka velikih posestnikov vsaj sposobne može iz svoje sredine vzela. Pa pobirali so svoje zastopnike po trgih! Imate nemškutarji tako malo sposobnih ljudi med seboj, kaj? Sicer so ustavoverci v velikem posestvu zmagali le z nekoliko glasovi. Ta zmaga je naše nemškutarje tako ob zavest spravila, da so na vse usta v „Tagesposti“ upili, češ, da je ves okrajni zastop „liberal.“ A tokrat so se vrezali. Naši kmetski volilni možje so danes pokazali, da na lastnih nogah stojé, in so siti jerobstva, ki jim le žepe prazni. Enoglasno so si izvolili 10 odličnih narodnjakov. Dozdaj nismo narodnjaki imeli nobenega zastopnika v okrajnem odboru. Izmed izvoljenih morata dva v odbor izvoljena biti, in tukaj ne bo več pomagalo si prebirati. Izvoljena bosta vedela zastopati kmetske srenje, ki ogromno večino doklad plačujejo, bosta strogo pazila, kam da se

od kmeta krvavo pripravljeni denar devlje. To je za nas že velika korist. Slava našim značajnim kmetom! Kakor tokrat, stojte za svoje pravice tudi pri bodočih volitvah v državni zbor.

Od sv. Jerneja pri Ločah. (Žalostne srenjske razmere.) Kakor po drugod se nahaja tudi pri nas, posebno v okolicih: Stanosko, Stari log in Dolgi vrh, Laporske in Poličanske županije mnogo potepuhov in tatov, koji delajo, da je grôza in strah!

Kjer koli zapazijo shrambo mesá, žita ali vina, posebno denarjev, pazijo tako dolgo, da jim v kremplje pride; in ako ne morejo na tihem v shrambo priti in krasti, pridejo posiloma v izbe, in oropajo, kar jim je po godu; kdor se pa ustavlja, je mrtev, kakor nam žalostna prigodba iz Sladke gore priča.

Kaj pomaga oškodovanemu kmetu, ako ima koga na sumu, da ga je okradel? Gre s sosedi in srenjskim predstojnikom in tudi z ljudobrani na preiskavo, pa zastonj; kajti ovi, ki zna krasti, zna tudi dobro skrivati, potem mu še pa večo nesrečo zažuga s požigom ali pa umorom!

Če pa tudi tisti na svetlo pride in je previzan, da je ukradel, nima vender oškodovani kmet ali gospod ničesar druga za to, kakor pote in stroške. Tat je potem na kake mesece obsojen v zapor, ondi jih pa pride od vsih krajev še več vkup, kdér se pitajo, kakor prešički v hlevu, ter se spoznajo in izurijo, da so potem ročniši tatje nego prej. Kdo je tega kriv, kakor ravno premila postava zoper tatvino.

Kdo bo na kmetih gospodaril, kdo županoval, ako se ne bo ova postava poostrila, in zvrševala? Kmeti bodedo morali vsak svoj oddelek vojakov pri hiši imeti, da bi nas po noči in po dne varovali; če bi jih le ob čem rediti imeli! Lansko leto pride zarano zjutrej, ko sem še v postelji bil, gojzdni oglednik tukajšnjega grajšaka g. L. P. naznanivši mi, da moram iti na preiskavo, kajti sta gospodu dva kupa smrekove skorje v gojzdu ukradena, ter da že ve, kde da se bo najdla. Velim mu iti po gospoda, naj tudi pride, da potem gremo na preiskavo vsi vkup; in res gremo šesteri k naznanjeni hiši, in najdemo tri tatove: gospodarja in dva druga ravno pri delu, ko so skorjo tolkli, da bi jo potem v mestu prodali, in se dobro mastili zanjo.

Ti trije so bili potem sodniji izročeni, in ker so bili že večkrat zavolj prestopka tatvine kaznovani, je prišla reč k okrožni sodnji v Celje.

Ko smo bili k sodbi tudi mi štirje za priče poklicani, so tatovi svoj prestop tajili, in se nedolžne delali, pa se ve da zastonj. — Obsojeni so bili: prvi, posestnik, in doleten, na 7 mesecev težke ječe, in na platež odškodnine, dva druga pa, ker nimata premoženja in sta maloletna, eden na tri in eden na štiri mesece težke ječe. —

Ali kaj pomaga vse to? — Ko so nesrečneži svojo zasluženno kazen odslužili, so veliko hujši, nego prej; zažagali so nam, kjerkoli bodo kterega od nas čveterih dobili, mu bodo plúče in jetra pogledali, in ga pri priči ubili! Bog nas varuj takih ljudi! (Konec prihodnjič.)

Za poduk in kratek čas.

Turki pri Radgoni.

(Konec.)

Kdo popiše zdaj radost zmagalcev kristjanov, kdo hvaležnost in veselje otete Radgone? Zares, ni ga bilo slavnjšega dne za naše praočete mimo tega! Vsi so se med sebo objemali, vsi hiteli junaku Arneštu roko poljubit. Slovenci, Hrvatje in Nemci, vsi so se brate spoznali, drugi čestitali so družim k srečni zmagi! Velika bila je sicer njih zguba, blizo dva tisoč blagih tovarišev so pokopali častno, kakor se junakom spodobi. A desetkrat več je bilo pobitih Turčinov. Sovražnikov tabor, poln naplenjenega blagá in dragih zakladov, pride kristjanom v roke. Polovico plena razdeli vojvoda med hrabre vojake, polovico razpošlje cerkvam in samostanom, naj bi se ondi obrnilo Bogu v čast in zahvalo, kterega pomoč je dala zmago kristjanom in naj bi se molilo za duše vrlih možakov, ki so storili smrt za milo domovino.

Kakor brodnik na morju, otet strašne burje, oddehnila se je po tej slavni zmagi naša dežela. Ni ga bilo v njej konca ne kraja veselja, vzlasti pak v Radgoni, onega časa večidel slovenski. Neštevilna množina ljudstva je hitela v svete hiše Božje, a ni več klicala za pomoč, ni več iskala tolažbe, nego zadonelo je iz tisočih pobožnih src: „Te Deum!“ — Hvala in slava Bogu na višini! In svirala je godba, raznašali so zvonovi dalječ čez doline in goré veseli glas, da je rešena slovenska domovina krutega nasilnika! Tri dni slavila se je v mestu zmaga z raznimi vesellicami. Vse je bilo veselo najdražjih zakladov na zemlji, — svobode in mirú!

Ti pa dragi rojak, ki čitaš o hudih stiskah in neumrljivih delih svojih prednikov, bodi njih vreden unuk! Že davno se ni bati več divjega Turka, mirno in prosto živiš na domači plodni zemlji; spominjaj se torej rad in hvaležno onih, ki so pretekla stoletja prelivali kri ne le za svojo, marveč tudi za tvojo svobodo in vero. Ako bi nam ne bili domovine krvoločnikov óbranili, kaka bi bila dendenes naša osoda? — Oj zmislí ua milijone bratov Slovenov na jugu, kteri niso tako srečni ko mi, ktere žulíže mnogo vekov železni jarem turške sužnosti; njih življenje je sama žalost, sila in revšina! Prosi in moli, naj pošlje mili Bog tudi njim skoro zlato uro rešitve in veselja!

Jak. Gomilšak.

Jaka: Povej mi, ljubi Tone, na čem se najlozje liberalne in poštene, v katoliškem duhu pisane novine spoznajo?

Tone: Najlozje na tem, kako da so ene in druge ob velikih praznikih kažejo. V katoliškem duhu pisane ti bodo n. pr. o veliki noči popisale visoki pomen veselega praznika, liberalne ti pa podajo popis o „pirih!“

France: Kaj je to, da vlada iz gospodarskega sveta banke „Slovenije“ svoje služabnike jemlje?

Juri: Zató, ker drugih vzeti ne more.

Miško: Kaj je to? V enih novinah berem: „Ziemialkowski je imenovan za ministra brez portfelja;“ v drugih pa najdem: „Dr. Ziemialkowski je imenovan za ministra brez področja?“

Grego: To ti je ravno tako, kakor je bilo v nekem kloštru. Tujci pridejo v klošter in vprašajo nekega fratra: Kaj si pa ti? Kuhar? Vrtnar? Žnidar? — „O ne“ — pravi, — „le tako sim, da nas je več!“

Politični ogled.

Avstrijske dežele. 24. apr. je bil državni zbor s prestolnim nagovorom sklenjen. Po ustavnih navadi izdeluje takošne nagovore vlada ali minister, pri nas zdaj dr. Unger; toraj se ni čuditi, da se v tacih nagovorih slava poje vladi, ki je ravno na krmilu, in pa stranki, iz ktere je vlada izbrana. Tako se ima soditi prestolni govor ter se ne sme nihčér spodtikati nad tem, ako čuje stvari, ki se ne skladajo z njegovimi političnimi nagledi.

Mi se toraj dolgo mudili ne bomo pri tej stvari. V celem nagovoru ni besedice o Bogu, ali „blagoslovu iz nebes“, o katerem še vendar ustavaški deželni maršalik in opat Helfferstorfer rad govori. Minister Unger pričakuje vse od — volilne prenarredbe, češ, da bo po direktnih volitvah drž. zbor neodvisen, deželni zastopi pa tudi samostalni ostanejo. Vabi narode in stranke, da se naj v prihodnjem drž. zboru pogodijo, slednjič pusti vladarju izreči željo, (le samo „željo“, nobenega prepričanja ne) da bi volilna reforma Avstriji stalno srečo in blagoslov donesla. — Gledé Galicije se priznava, da dežela ni dosegla one samouprave, ktero zahtevajo njeni zaupniki, da je pa imenovanje gališkega ministra znamenje vedne skrbi za deželo. Nagovor hvali prenarredbo kazenskega prava kakor tudi to, da ima vlada oblast porotne sodbe začasno ustaviti; omenja in hvali poprave gledé višjih šol, vojaštva, gospodarskih in kupčijskih zadev; slednjič, da je drž. zbor uradnikom plače zboljšal in dvakrat skušal tudi „nižji duhovščini“ dohodke povišati. (Mnogi, kte-

rim se je iz političkih ozirov Stremayrjeva miloščina odrekla in neštevilni drugi, katerim se prav slaba godi, beračiti pa nočejo pri vladi, — vsi ti vedó, da se za nižjo duhovščino prav nič storilo ni.) Ob koncu je izrečeno veselje nad veliko razstavo, za ktero so okolišine prav ugodne, češ, „da mirú v Evropi nič ne moti, da se Avstrija na vse strani veselo razvija.“ — Da bi se le!

Kakor se posebno v poljskih — nevladnih listih povdarja, je dr. Ziemialkowski največ zato za ministra brez posebnega področja imenovan, da vladi pomaga, v Galiciji zanesljivo stranko stvariti, ktera bi se v ustavaškem smislu rabiti dala. S to stranko hoče vlada na eni strani prekrizati namene poljskih federalistov, na drugi strani pa — Čehe osamiti. Vladi pa utegne vse to spodleteti, kajti novi minister „nima“ — kakor pravi v tej stvari natanko podučeni list „Vatld.“ — „med Poljaci nobenega političnega vpliva.“ — Največ mu je na ministerski stolec pomogel grof Andrassy, kateri dela že zdavno na to, da bi v Avstriji zvonec nosili trije narodi: nemški, magjarski in poljski. To bi bil trilizem namesto dvalizma. Mi pa trdno zaupamo, da pelje namenjeni trilizem k federalizmu, ako je Avstriji odsojeno, da se ohrani.

Ogerska delegacija je po praznikih svoje pelo precej začela naši ustavaški delegati so veliko kesneje delo v roke vzeli. Razloček med obojo delegacijo je tudi ta, da je ogerska varčnejša od naše. Prva je, kakor smo zadnjič že poročali, izredne stroške za vojaštvo znižala blizo za 3 milijone, avstrijska pa le za 2 in nekaj čez. Gledé rednih stroškov je tudi ogerska blizo za 1 milijon menj dovolila. Uzroki temu so različni: Magjari so s svojim državnim proračunom v veliki zadregi, toraj stiskajo, kjer morejo; naši ustavaki pa iščejo prijateljev navzgor, toraj so darežljivi.

Štajarskim Slovencem kličemo denes: Pozor! Nemčurji mariborski pod predsedstvom župana so imeli nedavno posvet s svojimi privrženci iz mest in trgov zastavilne agitacije po slovenske strani. Mreže so razstavljene povsod; toraj je skrajni čas, da vsaj delavniši narodnjaki pokažejo, da nas ni volja, nemškimi liberalcem prepustiti ljudstva, kteremu še se niti ne sanja o groznih nevarnostih, ki ga čakajo, ako nemčurji pri volitvah zmagajo. Prihodnjič posvetimo te nevarnosti. Bratje, zdaj ni čas, da roke križem držimo!

Vnenje države. Pruska gospôska zbornica je 25. apr. sprejela postavo, ktera kat. cerkev popolnem državi izdaje. Dosegel je to Bismark s plašenjem vselej pokornih „gospodov“, češ, da je država v nevarnosti, ako kat. duhovnikov ne strahuje!! Vojni minister Roon je pa še iz drugega štuka na plemenitaše streljal; dokazoval je namreč, da tudi kralj želi, naj bi se „cerkvene postave“ sklenile. To je gospodom sapo zaprlo in sklenili so osodepolno postavo, seveda komaj z

18 glasovi večine, kar bi pri nas v Avstriji gotovo ne bilo. — Vsi nemški škofi so se v Fuldi v posvet zbrali, kaj početi proti brezverski državi?

Nemški cesar, spremljevan od Bismarka, se je podal v Petrograd ter je bil od ruskega strica sijajno sprejet.

Na Francoskem so bile pretekli teden dopolnilne volitve v drž. zbor. Zmagali so skoro povsod rudečkarji alj radikanci. Hudo so se posebno v Parizu stranke teple; izvoljen je bil slednjič z malo večino glasov rudečkar Barodet proti vladnemu kandidatu ministru Rémusat'u. Težko da bo Thiers dolgo brzdati mogel rudečkarje.

Na Španjskem je popolen razdor. Kose je narodni zbor ob praznikih razšel, se je v Madridu sestavil stalen odbor ali komisijon, v katerem je bil tudi Serano, minister za prejšno vlado. Komisijon ni bil republikanskim postopačem celó po volji in s pomočjo „prostovolcev“ sedanje vlade so ga hoteli razgnati. Drugo vojaštvo je pa s komisijonom držalo. Tako so nekoliko razsajali, dokler niso „prostovolci“ zmagali. Vlada je potem komisijon razgnala in Serano je s tovariši zbežal. — Vlada pa nima ne denarja, ne veljave, in tako se pulijo stranke po svej nesrečni deželi.

Razne stvari.

(„Banka Slovenija.“) Gg. delničarje opominjamo, ne prezreti dva razglosa, ki se najmeta ob koncu in na zadnji strani dnešnjega lista. Po ministerijalnem odloku so morali gg. Pesarič, Stuhec, dr. Kočever, Herman in dr. Valenta kot c. kr. državni uradniki iz opravnega sveta banke takoj izstopiti. Ker je tako opravljeni svet komaj še sklepan in menjka tudi dveh revizorjev in namestnikov, se skliče 29. maja občni zbor delničarjev, katerim pripada važna pravica, prave možé voliti v opravljeni svet. Pogodbe naznanja razglas, in tukaj za danes le omenimo, da naj gospodje, ki so delalni bili pri nabiranju delničarjev, že zdaj skrbé za to, da se jim izročé delnice, ki se položijo pri banki, da vsak delničar o pravem času certifikat za volitev v roke dobi. Več o tem prihodnjič.

(Goveja kuga) je po Kranjskem kakor po Koroškem zginula, po Hrvaškem pa precej hudo razsaja. Gospodarji ob slovensko-hrvaški meji, pazite, da ne kupite ne dlake iz Hrvaškega, pa tudi zdrave živine ne pustite od doma.

(Mráz v tvorek) jutru ni okoli Maribora nič škodoval, od daljih krajev pa dohajajo žalostni glasovi o škodi, ktero je na sadju in v vinogradih napravil. Sneg je zadnje dni pret. tjedna le po nekterih krajih na Štajarskem po ravninah bil; Kranjsko bilo je skoro vse pod snegom.

(Iz Črnegore pri Ptuj) se nam piše, da so se priklatili 20. apr. v krčmo štaucarski in drugi fantalini pod vodstvom dveh, že več let v ječah

odsedlih hudobnežev, ki so začeli piti in pijačo poštenim jemati in potem razsajati. Krčmar hoče razbrzdanosti braniti, eden vojvod pa nameri vanj pištolo, ki se pa k sreči ne sproži. Zdivjana drhal začne z noži in drugim orodjem krčmarja napadati, ta pa s ženo, hudo ranjen, vendar zbeži. Po tem junaškem činu razdrobijo vse, kar v hiši najdejo in prazno hišo zaklenejo. Med gosti sta bila tudi dva srenjska svetovalca in 1 odbornikov, ki so pa od strani gledali, kar roparska drhal počenja. „Tako dalje smo do l. 1873 s srenjsko policijo in avtonomijo“ — pravi dopisnik.

(V Rodnah poleg Slatine) je veliki ponedeljek na večer znana žganjopivka sopet se žganjice napila in zunaj hiše, kamor so pijanko zavlekli, umrla v najboljših letih in pri trdnem zdravlju.

(Težka pokora za kletev.) Kmet N. v Leskovcu imel je navado v jezi se grozovito rotiti in kleti: „da bi te strela udarila!“ Belo nedeljo je začelo po Halozah grometi kakor po leti, in strela udari v poslopje omenjenega kmeta ter ubije tri konje. Svarilo za vse preklinjevalce!

(Visoka starost.) V Dobriški vasi Žalske fare umrla je 20. apr. udovica Resnikova v 103. l. svojega življenja. Vse svoje žive dni je le enkrat bolana ležala, pogled je pa imela še kratko pred smrtjo tako dober, da je zamogla šivanko vdevati.

(Marib. okr. zastop.) je imel 29. apr. volitev iz skupine velikih posestnikov. Volilo se jih je 10, vsi iz Seidl-Carneri-jeve pritikline. — G. Perko, ki je tudi volilec, odkriva pa v „Mbg. Ztg.“ na slednjo lepo reč: Prvosednikov namestnik, pl. Gaststeiger, je le povabil v razgovor, in to le one srenjčane, ki so njemu po godu, nekatere marib. volilce je pa celó povabiti opustil. Ljudem, ki so prišli k „razgovoru“, so postrežniki volilne listke v roke tiščali, in veliki posestniki so debelo gledali, ko so naenkrat — namesto na posvetu, — na volišču bili! —

(Duhovske spremembe v lavant. škofiji.) Č. g. Jož. Simonič je imenovan za dekana pri sv. Jurju na Ščavnici. — Župnika sta postala: Čč. gg. Jož. Verbujak v Središču in Janez Zorko v Skomarjem. — Za provizorja sta postavljena čč. gg. Juri Urbas v spodnji Kungerti in Janez N. Kunej na Ljubnem. — Prestavljeni so čč. gg. kaplani: Jože Horvat v Žetale; Jož. Roštahar v Hajdin; Franc Jan v Kostivnico; Jan. Ramor v Tinje; Avg. Kukovič v Kozje; Tom. Sive na Bizelsko; Jak. Pečnik na Dol; Ant. Gorečan v Slivnico pri Celju; Ant. Pajmon v Zibiko in Anton Ostrožnik za II. v Reichenberg. — Župnija spodnje sv. Kungerte je do 6. junija t. l. razpisana.

Milostljivi gosp. knezoškof lavantinski bodo meseca junija zakrament sv. firme v Ptujski dekaniji delili, in sicer: 14. pri sv. Mariji v Vurbergu; 15. pri sv. Urbanu; 16. pri sv. Andrašu; 17. pri sv. Lovrencu; 18. pri sv. Marjeti; 19. pri sv. Marku; 20. v Hajdinu; 21. v Slovenski fari, 22. pa v mestni fari v Ptuj.

Celó posebna listnica vredništva.

Zastran g. Hermanovih predlogov v št. 15. „Gospodarja“ se nam je le „iz Ptuja“ obširen dopis poslal, kateri se vsuča v razgovor o vseh točkah; dopisa pa iz več razlogov, posebno še zato vsega razglasiti ne moremo, ker je neprimerno obširen. Drugi dopisi govoré le bolj mimo gredé o posamesnih točkah, vsi se pa strinjajo v tem, da naj list v Mariboru ostane.

G. dopisnik iz Ptuja odobrava vse predloge Hermanove razen onega, da bi „Gospodar“ le trikrat na mesec izhajal. Dopisnik pobija to najbolj s tem, da je ljudstvo že navajeno, vsak tje-den list dobivati in ga ob nedeljah čitati. — Vredništvo pa pristavlja temu še to, da že s tje-dnikom komaj shajamo, ker se najvažnejši dogodki dandenes nagloma vršé, in ker se vsled tega dopisi iz vseh krajev naše ožje domovine — recimo: hvala Bogu — tako množé, da ni mogoče vseh le od enega tje-dna v list spraviti. Tako smo na pr. ta tje-den primorani bili 6 dopisov! odložiti za prihodnji list, pri katerem utegne enaka zadrega navstati. Toraj prosimo gg. dopisnike potrpljenja, ker vseh porabiti ni bilo mogoče. Kaj bi pa še le bilo pri listu, ki samo trikrat na mesec izhaja! Kdo bo dopisoval, če vidi, da dopis o pravem času na vrsto priti ne more!

G. dopisnik „iz Ptuja“ posebno poudarja točko, da bi posveten človek urednik bil. Temu nasproti moramo g. dopisniku s popolnim prepričanjem reči, da naj Slovenci Boga zahvalijo, če se najde duhovnik, kateri se — v sedanjih žalostnih razmerah — žrtovati hoče, da politisk list ureduje. Slovenska uredništva bi g. dopisniku iz

skušnje lahko dokazala, kaj da pomeni, ako duhovniki duševno in gmotno pomoč kateremu listu naklonijo ali pa — odtegnejo.

V rokah imamo iz ptujskega okraja dopis od enega najmarljiviših in najveljavniših narodnjakov, ki vse drugače sodi nego Vi, g. dopisnik iz Ptuja. On piše: „Kmet, kateri „Gospodarja“ enkrat čita, ga gotovo ceni in ga ima rad; brez velike sile ga več opustil ne bo, če je enkrat naročen“. — Sicer pa gospodine, dovolite man opaziti, da ljudi, ktere Vi v mislih imate, ne moti duhovni stan urednika, nego le načela so napotek, o katerih se pa paktirati ne da. — V tem oziru nam piše veljaven narodnjak iz Radgone: „Redaktor svetnega stanú (če bi ga tudi za malo nagrado bilo dobiti, kar pa ni — Vredn.), ne daje dandenes zadostnega poročstva, da bi se list zmerno na vsako stran obnašal, in večkratne blamaže ognil. Tudi nadzorništvu (kuratorij) bi ne odvrglo vseh nevarnosti“.

Družba „dobrodušnih“ kmetov, ktero omenjate v svojem dopisu, gotovo „Gospodarja“ še od zunaj ne pozna, sicer bi ne mogla tako krivično in neumno soditi. Za ljudi, katerih sedanje stanje poglavarja kat. cerkve „tak zlo ne srbi“, seveda „Gospodar“ ni, bo pa tudi, če Božja volja, brez njih prav lahko shajal.

Onim Središčanom, katerim dopis v „Gospodarju“ — „iz ljutomerske okolice“ več noči spati ni dal, naznanjamo, da onega dopisa nismo prejeli od č. g. M. Sl., kaplana v Središču. — Sicer bi pa boljše bilo kesati in poboljšati se, kakor pa stikati po dopisniku in — celó v graški „Tagesp.“ jezo si tolažiti.

Tržna cena pretekli teden	V Mari- boru		V Ptuju		V Celjn		V Varaž- dinu	
	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.	fl.	k.
Pšenice vagan	6	70	6	30	6	60	—	—
Rži	3	90	3	80	4	40	—	—
Ječmena	3	50	3	30	4	—	—	—
Ovsa	2	10	2	20	2	60	—	—
Turšice (koruze) vagan	4	20	3	80	4	—	3	65
Ajde	3	50	3	20	4	—	3	70
Proza	3	90	3	35	3	50	—	—
Krompirja	1	50	1	30	2	—	1	40
Sena cent	1	50	2	—	1	60	—	—
Slame (v šopkih)	1	50	1	80	—	90	—	—
„ za steljo	—	90	1	30	—	60	—	—
Govedine funt	—	28	—	30	—	30	—	24
Teletine	—	30	—	30	—	28	—	24
Svinjetine	—	31	—	30	—	46	—	28
Slanine	—	35	—	35	—	40	—	36

Loterijske številke:

V Trstu 26. aprila 1873: 30 8 61 19 44.

Prihodnje srečkanje: 10. maja.

Naznanilo.

S tem naznanjam, da od 1. aprila 1873 počeniš v fotografski delalnici sopeť sam delam, in da si bodem prizadeval, p. n. občinstvu v vsakem oziru zadovoljevati.

Anton Novak,

2—3

fotograf.

Stanuje v lastnej hiši Schillerstrasse Nr. 147.

P. n. delničarjem banke Slovenije.

Po sklepu opravnega sveta dné 30. marčija t. l. se opozorujejo oni gospodje, kateri so delnice banke „Slovenije“ podpisali, a za 40% vplačila le deleže odrajtali, da dopolnijo svoja plačila in vplačajo popolnem 40% do konca junija t. l. v blagajnico banke „Slovenije“, sicer zapadejo že vplačani deleži po §. 7 društvenih pravil banki na korist, dotični medčasni listi pak so neveljavni.

V Ljubljani dné 1. aprila 1873.

Opravilni svet prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.

Prvi redni
Občni zbor delničarjev
prve občne zavarovalne banke „SLOVENIJE“

bode dne 29. majnika 1873

popoldne ob 3. uri

v čitalničnej dvorani v Ljubljani.

Program:

1. Poročilo o stanju društvenem.
2. Dopolnilna volitev opravnega sveta v smislu pravil.
3. Dopolnilna volitev pregledovalnega odbora.
4. Predlog opravnega sveta, da se naslednja pravila prenaredi:

Končni stavek v §. 3 naj se glasi: „Lastniki medčasnih listov morajo pozneje plačevati v tej meri in v teh obrokih, katere določi občni zbor delničarjev“.

§. 29. naj se glasi: „Meseca majnika 1874. leta voli se novi opravljeni svet. Vsak člen druge in naslednjih opravnih dob se voli na štiri leta, in vsako leto izstopijo trije členi po vrsti dobe svojega poslovanja. → Kadar pride vrsta za izstopiti, se določi to po žrebanju. Poslovanje predsednika in podpredsednika traja štiri leta. Za izstop določeni smejo se zopet voliti. V slučaju nenadnega prejšnjega izpraznjenja nastopi dopolnilna volitev v naslednjem občnem zboru in sicer za toliko časa, kolikor bi še opravljal imel člen, ki je izstopil“.

§. 35. naj se glasi: „Da ima sklep pravno veljavo, treba rednega povabila vseh členov opravnega sveta, pričujoči pa morajo biti predsednik ali podpredsednik in pet opravnih svetnikov, med katerimi sta vsaj dva ravnatelja“.

V §. 55. naj se glasi zadnje besede prvega odstavka: „Podpisuje volilni ravnatelj in eden izmed štirih ravnateljev, in če je vodilni ravnatelj zadržan, dva izmed ravnateljev.“

Po §. 24. ima vsaki delničar, kateri svaj 6 dni pred občnim zborovanjem pri ravnateljski glavni blagajnici svoje delnice proti na ime pisanemu potrjenju položi, sedež in glasuje v občnem zboru.

Vsaka akcija ima eden glas, više od 40 glasov nima nobeden akcijonar niti v svojem imenu, niti kot pooblaščenec.

Pravico glasovati v občnem zboru ima akcijonar osobno, ali pa kot pooblaščenec družega akcijonarja z glasovalno pravico. Ženske glasujejo po pooblaščenih, varovanci in juridične osebe po svojih postavnih, oziroma pravilskih zastopnikih, če ti tudi niso akcijonarji.

Oni delničarji, ki se hoté udeležiti občnega zbora in se posluževati svoje volilne pravice, se vabijo, da svoje delnice najkasneje do 23. majnika 1873 pri glavni blagajnici banke „Slovenije“ v Ljubljani proti potrjilu vložé in sprejmó legitimatični list.

V Ljubljani dné 27. aprila 1873.

Opravljeni svet
prve občne zavarovalne banke „Slovenije“.